

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Código	O05G110V01102			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Doval Ruiz, Maria Isabel Perez Abellas, Adolfo			
Profesorado	Doval Ruiz, Maria Isabel Perez Abellas, Adolfo			
Correo-e	apabellas@uvigo.es mdoval@uvigo.es			

Web

Descrición xeral	<p>O currículo é o eixe sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos conceptuais (concepcións, compoñentes, niveles etc.) como nos procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, etc.), por iso é polo que que sexa unha materia fundamental na preparación do futuro docente de educación infantil. Esta asignatura pertence á materia Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes. Xunto a outras que serán cursadas en este mesmo curso (Organización do centro escolar) constitúen un bloque formativo que se complementa mutuamente e que está orientado a sentar unhas bases didácticas firmes na formación das futuras Mestras e Mestres de Educación Infantil. É por iso, que o desenvolvemento desta nova asignatura continuará co proceso global de formación en Didáctica e Currículo. Tomando en consideración ese marco, os obxectivos desta materia serán os seguintes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Profundaremos na temática do currículo e desenvolvemento curricular para nenos e pícaras pequenos: como aprenden os nenos pequenos; que oferta formativa pode serlles ofrecida desde a escola infantil, como poden empregarse de forma enriquecedora os recursos que a nosa escola infantil posúe. 2.- Dado que estamos nun mundo globalizado o que, pese aos riscos que entraña, tamén ofrece posibilidades de coñecemento, colaboración e enriquecemento mutuo, imos tratar de abrir os ollos aos enfoques curriculares que se están levando a cabo noutras partes do mundo para poder rescatar aquilo que poida resultar máis interesante e viable no noso contexto. 3.- Traballar sobre o currículo escolar, neste momento, supón entrar no interesante debate sobre as posibilidades e limitacións dos novos enfoques educacionais: as achegas das neurociencias ao desenvolvemento infantil; as intelixencias múltiples como marco de referencia curricular, o traballo por competencias, as metodoloxías de proxectos, etc. 4.- Dado que o grupo de profesores e profesoras que desenvolveremos este bloque formativo está fuertemente convencido da idea de que ser educador/a infantil supón saber traballar en equipo, un dos obxectivos desta materia é analizar o desenvolvemento curricular como un traballo cooperativo entre mestres/as, familias e comunidade local, de forma que se creen fortes sinergias instrumentales e culturais en beneficio dos nenos e pícaras pequenos. Pero tamén nos formaremos en novas formas de traballo en rede de alumnos e profesores mediante o desenvolvemento dalgúns contidos teóricos e prácticos de forma conxunta con profesores e alumnos doutras facultades e universidades que están traballando a mesma asignatura. 5.- Finalmente, o traballo con nenos e nenas tan pequenos esixe dos profesionais un forte compromiso persoal e ético coa tarefa que se desenvolve. Compromiso que afecta ás nosas relacións connosco mesmos (capacidade de analizar e avaliar o noso propio traballo, procura de formación permanente), cos nenos e nenas que atendemos (manter unha actitude de sensibilidade e respecto ás súas demandas, evitar calquera forma de discriminación ou maltrato), coa nosa escola (vinculación ao proxecto da escola, disponibilidad para o traballo en equipo) e coa comunidade local (colaboración e apoio á cultura local).
------------------	---

Competencias de titulación

Código

A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B16	Adaptación a novas situacións
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período de 0- 6 anos.	A1	B1
2. Coñecer e analizar elementos básicos do currículo de Educación Infantil e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas curriculares da administración educativa.	A3	B2
3. Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe na aula atendendo ás necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A1	
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos axeitados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A1	
5. Lograr unha capacidade de relación e de comunicación, así como de equilibrio emocional nas variadas circunstancias da actividade profesional.	A2 A12	B11
6. Capacitarse para traballar en equipo cos compañeiros e outros profesionais dentro e fóra do centro como condición necesaria para a mellora da súa actividade profesional, compartindo saberes e experiencias.		B8 B9
7. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos e utilízalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e á súa aplicación ás etapas de Educación Infantil.	A2	
8. Desenvolver a capacidade para recompilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares axeitados ás características do alumno de Educación Infantil. Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensinanza-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	A3	B2
9. Empregar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non meramente acreditativa, como elemento regulador e promotor do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A1 A2	B21
10. Potenciar o rendemento académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	A2	
11. Asumir a necesidade do desenvolvemento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.		B13 B16
12. Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación. Saber ser flexible no exercicio da función docente.		B12 B16

Contidos

Tema	
1. Compoñentes didácticos do proceso de ensino-aprendizaxe en Ed. Infantil	Didáctica e/ou currículo. O ensino: concepto básico da didáctica. Compoñentes didácticos.
2. Modelos de ensino e de currículo. Deseño curricular e elaboración de proxectos curriculares en Ed. Infantil	O currículo oficial e os currícula institucionais. Principais modelos de ensino e de currículo de aplicación á educación infantil. Deseño curricular. Deseño de proxectos curriculares.
3. Currículo, desenvolvemento e aprendizaxe infantil.	Como aprenden os nenos pequenos?. Achegas das neurociencias.
4. Currículo e ambiente de aprendizaxe.	Contextos de aprendizaxe para nenos pequenos.
5. Currículo e contidos de aprendizaxe en Ed. Infantil.	As intelixencias múltiples

6. Curriculum e metodoloxías de aprendizaxe en Xogo e aprendizaxe

*Ed. Infantil

7. Curriculum e avaliación das aprendizaxes e do A documentación
traballo feito no aula.

8. O curriculum como proxecto formativo. A planificación curricular contextualizada

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	30	45
Traballos de aula	15	0	15
Titoría en grupo	7.5	0	7.5
Obradoiros	15	20.5	35.5
Prácticas externas	0	15	15
Traballos tutelados	0	15	15
Probas de tipo test	1	7	8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	8	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte dos profesores dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante e en ocasións poderán ser realizadas colaborativamente con alumnos e profesores doutras facultades e universidades.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.
Prácticas externas	Se as circunstancias permíteno, desenvolverase algunha actividade externa á facultade en aulas de educación infantil onde se desenvolven prácticas innovadoras cos nenos.
Traballos tutelados	Estamos intentando organizar unha fórmula que permita unir esforzos e integrar contidos de diferentes materias de forma tal que eses traballos poidan adquirir un sentido máis profundo e interdisciplinar, diminuindo, á súa vez, a *proliferación de traballos solicitados aos estudantes. O esquema de traballo para este cuatrimestre, susténtase sobre a idea de: 8 temas, 2 libros, unha película e 4 casos. Cada unha das actividades (libros, películas e casos) levará consigo a realización dun informe. A competencia xeral a traballar nesta materia é a expresión escrita, tarefa que estará presente durante todo o periodo de clases a través dun blog (cada día de clase dous estudantes subirán ao blog o traballado en clase). Dun caderno de clase no que, separadamente das notas ou apuntes que cada un desexe tomar, e incluírá un resumo de 6 liñas que cada estudante anotará ao finalizar cada sesión de clase. Pediranse, tamén, pequenas redaccións nas que haberá de expresarse a asunción dalgún rol vinculado á vida dos nenos pequenos ou ao traballo educativo con eles/as.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Asesoramento individual ou grupal na aula e nas sesións de titoría dos profesores.
Titoría en grupo	Asesoramento individual ou grupal na aula e nas sesións de titoría dos profesores.
Traballos tutelados	Asesoramento individual ou grupal na aula e nas sesións de titoría dos profesores.
Prácticas externas	Asesoramento individual ou grupal na aula e nas sesións de titoría dos profesores.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	neste apartado tomaranse en consideración a participación nas actividades de clase, as entradas ao blog e os comentarios a entradas doutros compañeiros, os resúmenes e comentarios incluídos no cuaderno de clase.	25

Prácticas externas	Tomaranse en consideración neste apartado as prácticas que se organicen en aulas de educación infantil . Também as aportacións voluntarias dos estudantes sempre que estas teñan que ver coa temática da materia: asistencia a Congresos, participación en actividades con nenos pequenos, etc., que deberán estar debidamente xustificadas.	10
Traballos tutelados	Neste apartado tomaranse en consideración os traballos ou informes, individuais ou en grupo, que se vaian realizando ao longo do curso baixo supervisión dos profesores. Tamén a defensa pública deses traballos se así fora solicitado.	25
Probos de tipo test	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados na proba ou probas que se vaian realizando ao longo do curso. PARA APROBAR A MATERIA será preciso ter acadado, a lo menos, un 2 neste apartado.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para pasar satisfactoriamente a materia recoméndase asistir ás clases. Asemesmo, é requisito ter aprobada a proba de teoría, que consta de dúas partes unha de tipo test e outra de desenvolvemento dunha pregunta longa, para poder sumar as puntuacións do resto das probas/actividades obxecto de avaliación.

Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente ás clases deberá comunicarllo ao profesorado durante o primeiro mes de clases. A avaliación a adoptar con este será a realización dunha proba teórica dos contidos da materia (70%) e dun traballo práctico tutelado (30%). Ao igual que no caso anterior, é requisito ter aprobada a proba teórica para poder sumar a nota do traballo práctico tutelado.

As competencias non adquiridas na convocatoria de xaneiro (1º periodo) poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Neste caso, manterase a nota das probas/actividades xa superadas ata esta segunda convocatoria.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia, polo que a información aquí contida ten carácter orientativo e pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou circunstancias imprevistas.

Bibliografía. Fontes de información

CID, A.P., **Diseño y Desarrollo del Currículum**, Andavira Editora,
 ZABALZA, M., **Didáctica de la Educación Infantil**, Narcea,
 ZABALZA, M., **Diseño y desarrollo curricular**, Narcea,
 ZABALZA, M. y otros, **La calidad en la educación infantil**, Narcea,
 Willis, A. y Ricciuti, H., **Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años**, Morata,
 MARINA, J.A., **El cerebro infantil**, Up (Ariel),
 MAJEM y ÓDNA, **Descubrir jugando**, Octaedro,
 Goldschmied, E. y Jackson, S., **La Educación Infantil de 0 a 3 años.**, Morata,
 Gardner, H., **Las Inteligencias múltiples.**, Paidós,
 Fortunato, Aldo, **La educación de los niños como proyecto de la comunidad.**, Octaedro,
 Borghi, Q., **Los talleres en Educación Infantil. Espacios de crecimiento.**, Graó,
 Antón, Montserrat, **Planificar la etapa 0-6.**, Graó,

Outras referencias, revistas e links de interese iranse aportando durante o desenvolvemento das clases.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203
 Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103
 Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

A proposta docente que se presenta pretende, antes que nada, habituar aos estudantes ao manexo correcto do vocabulario e os conceptos propios do ámbito curricular. Non se trata, polo tanto, de memorizar definicións ou nomes e datas senon de comprender con claridade o significado dos termos e nocións que servirán de material de traballo nesta e noutras materias do bloque.

Vivir a educación é moito máis que saber empregar unhas ferramentas técnicas. Os nenos e nenas pequenos precisan de

mestres e mestras que saiban traballar cun estilo comprometido e alegre capaz de xerar neles ilusión por aprender cousas novas; que saiban ir abríndolles camiños novos no seu desenvolvemento. É por iso que daremos moita importancia, a través da escritura, á forma en que cada estudante vive e sente no mundo da infancia.

As clases desta materia contarán co apoio dos materiais que a disposición do alumnado estarán na plataforma de teleformación TEMA.

Seguindo a filosofía BYOD ("bring your own device"), poderanse traer ás clases aqueles dispositivos móbiles (tablets, smartphones, ipods, etc) que o alumno/a considere relevantes no seu proceso de ensino-aprendizaxe.
